

Revista Via Europa Nr. 2

MINORITĂȚI ȘI MINORITARI ÎNTR-O EUROPĂ INCERTĂ

Suplimentul ziarului „Timișoara”, avînd un consiliu director internațional (cu personalități din Budapesta, Praga, Maribor, Lyon, Timișoara, Londra), invită cititorul — conform editorialului semnat de directorul publicației, Bruno Guichard — „mai mult la o reflecție asupra conceptelor de *minoritate* și de *minoritar* și mai ales asupra repunerii în discuție a «ideilor comune» și a «ideilor primite» în ceea ce privește de pildă războiul din fosta Iugoslavie sau minoritatea țigănească”.

Pentru a-și atinge acest scop, cea mai mare parte a revistei este consacrată diferitelor definiții ale minorității folosite în tratatele internaționale. Această definiție, ca și drepturile formulate în tratate, a cunoscut o evoluție în timp. Joseph Yacoub, profesor de științe politice la Universitatea Catolică din Lyon, în articolul intitulat „Dreptul internațional și minoritățile” ajunge la concluzia conform căreia „am intrat în prima fază a celei de-a patra generații a drepturilor omului, aceea a «drepturilor colective de ordin comunitar»”.

Capitolul „Statul și minoritățile” se concentrează asupra „problemei maghiare” prin prezentarea situației evreilor din Ungaria, a maghiarilor din Slovenia și România. Articolul semnat de Paul Oriol („Franța: Minorități interzise”) supune unei severe critici poziția Franței de a refuza recunoașterea minorităților naționale, considerînd că „această atitudine adoptată de Franța unică și indivizibilă se află în contradicție cu o Europă care se construiește din ce în ce mai mult după un model multicultural”.

„Despre țigani” este titlul aceluiași capitol, care oferă o interesantă prezentare a istoriei și situației actuale în care se află romii în Europa, și, în special, în România. „O poveste franțuzească” prezintă printr-un șir de fotografii sosirea, primirea și expulzarea romilor de cetățenie română din Franța.

Capitolul „Războaie și minorități” meditează asupra motivelor războiului din fosta Iugoslavie și a terorismului irlandez. Catherine Samary, în articolul „Războiul din fosta Iugoslavie și problema minorităților” trage următoarea concluzie: „atîta vreme cît puterile statelor se vor consolida prin reprimarea pluralității și deci a diversității, va exista o tendință, din partea comunităților oprimate — să dorească a afla prin separarea de stat singura modalitate de a se face recunoscute”. Tarik Haveric („Războiul din fosta Iugoslavie este oare un război al minorităților?”) consideră că în acest război părțile au fost victimele ambiguității terminologice relative la noțiunile de „popor” și „minoritate”, ceea ce a avut ca urmare o poziție indecisă a comunității internaționale față de evenimente. Autorul trage semnalul de alarmă, considerînd că o clarificare a situației juridice internaționale a popoarelor și minorităților — cu definirea riguroasă a termenelor — este o problemă urgentă: „în lume există numeroase colectivități care doresc să-și obțină drepturile nedefinite din punct de vedere legislativ...”.

Un capitol se ocupă cu „cea mai dezavantajată minoritate din România” (cum formulează Florian Mihalcea în articolul „Homosexualii în România”), prin prezentarea situației de la noi și a celei din Anglia, unde homosexualitatea masculină a fost scoasă de sub incriminare abia în 1967, în urma unei campanii care a durat peste două decenii.

Capitolul „Dificultăți ale vieții asociative”, ca o continuare a celor începute în primul număr al revistei (avînd subtitlul „Societate civilă, Mișcări sociale...”) prezintă două organizații: Centrul Socialist de Studii asupra lumii a Treia și Observatorul Internațional al Închisorilor, ambele cu sediul în Franța, și oferă un interviu cu Catherine Mieg Schaller, responsabil de relațiile cu ONG-urile la Consiliul Europei.

Revista — realizată de Societatea „Timișoara”, Opération Villages Roumains International, European Dialog, Rezső Hilscher Fondation — Esély, Assotiation Organizace Pro Pomoc Uprchlikum, Association Solidarité Est-Ouest — nu caută să abordeze totalitatea problematicii minorităților, dar, prin segmente caracteristice, oferă cititorului posibilitatea de a se iniția în această chestiune spinoasă. □

(István Haller)